

UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

FACULTAT DE MAGISTERI

MÀSTER UNIVERSITARI EN PROFESSOR/A D'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

ESPECIALITAT DE CATALÀ

UNA VISIÓ D'ALTEA AMB ELS ULLS DE CARMELINA

SÁNCHEZ-CUTILLAS

Maria Martínez Jiménez

Josep Mayor Sánchez

Maria Zaragozí Llorca

Innovació docent i iniciació a la investigació en educació lingüística i

literària

Curs 2023-2024

ÍNDEX

1. Introducció.....	3
2. Contextualització de la proposta	6
3. Objectius.....	8
3.1. Objectius generals	8
3.2. Objectius específics	8
4. Aspectes del currículum relacionats amb la seqüència didàctica	10
4.1. Continguts	10
4.2. Competències	11
4.3. Criteris d'avaluació	13
5. Aspectes concrets: llocs literaris i participants.....	17
6. Seqüència prevista d'activitats.....	18
6.1. Sessions prèvies a l'eixida	21
6.2. Ruta literària	24
6.3. Activitats posteriors a l'eixida	25
7. Avaluació	26
8. Conclusions	27
9. Bibliografia	28
10. Annexos.....	30
10.1. Annex I. Rúbriques d'avaluació.....	30
10.2. Annex II. Materials	34

1. Introducció

L'espai en les obres literàries transcendeix la mera descripció geogràfica, es converteix en un escenari dinàmic que col·labora activament en la construcció de l'obra. Les descripcions detallades d'espais físics proporcionen un marc tangible que permet als lectors imaginar-se els entorns on es desenvolupen poemes, relats o accions. Tanmateix, l'espai no és només un simple escenari: en molts casos, esdevé un actor vital en la trama que aporta una dimensió metafòrica i simbòlica a l'obra, bé siga a través de paisatges erms que reflecteixen l'estat emocional dels personatges o de ciutats vibrants que simbolitzen la complexitat de la societat. Així doncs, la importància de l'espai en les obres literàries rau en la capacitat de convertir-se en un element dinàmic que dona vida a les paraules, aprofundeix en la comprensió de la complexitat de les persones i, fins i tot, són capaços d'acostar el lector a un altre temps.

Aquesta relació ineludible entre l'espai i la literatura, la denominada «geografia literària», s'ha popularitzat d'ençà de la creació de diferents rutes literàries, un fenomen que naix de l'anomenat «turisme literari». Així doncs, aquesta manera tan singular i didàctica de conèixer referents literaris nostrats ha esdevingut una peça fonamental per a l'ensenyament de la literatura en els darrers anys, gràcies que ofereix a l'estudiantat una perspectiva única per entendre i apreciar la dimensió i la riquesa de la nostra literatura. Dit d'una altra manera, les rutes literàries actuen com a fil conductor que teixeix un ampli tapís d'experiències significatives en l'alumnat a través de la promoció dels espais i dels llocs literaris, els quals, com indica Bataller (2016: 203), produeixen un acostament a la literatura per la via de la geografia i de l'emoció.

A tot això, a més, cal afegir que aquesta proposta té una transposició didàctica viable en les situacions d'aprenentatge de l'actual llei educativa. La *Llei Orgànica 3/2020, del 29 de desembre, d'Educació* (a partir d'ara LOMLOE) aposta perquè l'escola impulse, des d'una perspectiva inclusiva, l'aprenentatge autònom, significatiu i reflexiu de l'alumnat. L'objectiu d'això és que l'alumnat desenvolupe i adquireixi competències específiques mitjançant la mobilització dels sabers bàsics de les diverses àrees, àmbits o matèries perquè pugui resoldre situacions i desafiaments de la vida quotidiana. És a dir, els centres educatius contribuiran a la formació de ciutadans competents, compromesos i

conscients del món que els envolta, cosa que inclou, per descomptat, la preservació del seu patrimoni lingüístic, cultural i natural.

Per tot això que acabem d'esmentar suara, presentem en aquest treball una seqüència didàctica sobre l'autora Carmelina Sánchez-Cutillas, per a qui l'espai es va convertir en els fonaments sobre els quals va bastir els relats d'infantesa de *Matèria de Bretanya*. Aquesta obra, publicada l'any 1976, narra les memòries de l'autora a la vila d'Altea (la Marina Baixa) durant els anys 30. Val a dir que, encara que la seua formació com a historiadora li va fer conrear obres de tota mena, aquesta és la que més reconeixement li va proporcionar, ja que va ser mereixedora del Premi Andròmina de narrativa l'any 1975. Com apunten Borja i Francés (2020: 5), *Matèria de Bretanya* constitueix «una de les creacions més delitoses, delicades i sorprenents del panorama literari valencià del segle XX».

Així, embolcallada d'un llenguatge literari que traspua innocència i una certa màgia, amb el poble i els paratges naturals que l'envolten (la serra de Bèrnia, la desembocadura del riu Algar, etc.) com a teló de fons, Sánchez-Cutillas narra a través dels seus records «una sèrie de peripècies a partir de les quals anirà formant-se les seues pròpies opinions sobre les situacions que viuen les persones que l'envolten i sobre ella mateixa» (Lacueva, 2019: 211). Aquesta acurada descripció de la quotidianitat inserida en un context sociopolític definit amb molt de detall esdevé una mirada reflexiva de la societat alteana del moment bastida de moments dolços i agres amb què els nostres estudiants poden connectar.

A tot el que hem assenyalat adés, caldria afegir-hi unes altres implicacions positives que ens han conduït a treballar *Matèria de Bretanya* a l'aula, sobretot pel que fa a l'àmbit sociolingüístic. D'una banda, convé ressaltar que l'autora pertanyia a una família benestant d'orígens castellans i, malgrat això, es va dedicar a la història i a l'escriptura en català, gràcies, sobretot, a les ensenyances i a l'estima per la llengua que li va transmetre el seu avi Francesc Martínez i Martínez. Així doncs, esmentar aquest tipus de singularitats a l'aula sobre persones reals que van viure al seu poble poden despertar en els alumnes l'orgull i l'estima per la llengua en un moment en què defugen d'usar-la en la major part dels contextos (a excepció del familiar) perquè no li veuen cap utilitat.

D'una altra banda, també cal parlar de tots els fets socials que van envoltar la publicació de l'obra. Com hem esmentat adés, *Matèria de Bretanya* es va publicar l'any 1976, just un any després de la mort del dictador Francisco Franco. Aleshores, la repressió continuava sent evident i el català, com la resta de llengües minoritzades de l'Estat, encara patia greus restriccions en l'àmbit públic; per consegüent, el gruix de persones que no havien llegit ni escrit mai en la seua pròpia llengua era més que remarcable. Tanmateix, *Matèria de Bretanya* entra en el circuit escolar valencià i és el primer llibre que molta gent llig en aquesta llengua. Fins al 1991, l'obra va comptar amb huit reimpressions, un fet que mostra la gran rellevància i repercussió que va tindre durant la Transició i la primera dècada democràtica al País Valencià.

En definitiva, a través d'aquesta proposta didàctica pretenem acostar el nostre alumnat a una Altea desconeguda, allunyada del model de turisme de masses i la urbanització desaforada actuals, a través de la mirada de Carmelina Sánchez-Cutillas i dels records que poblen la seua *Matèria de Bretanya*. D'aquesta manera, els estudiants podran fer una contraposició entre els dos mons, el d'ahir i el de hui, alhora que descobreixen costums i singularitats del seu poble, i el llegat que deixa una autora que va conèixer i estimar el seu *petit país*¹.

---

¹ «El coneixement i estima que denota pel seu *petit país*, en aquest cas per Altea, un territori i un lloc que en sentida metonímia intuïm que representa el País Valencià» (Cucó i Giner en el pròleg a la 2ª edició de *Matèria de Bretanya*, l'any 2015).

2. Contextualització de la proposta

D'entrada, som conscients que, d'ençà que fora nomenada autora de l'any 2020 per l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL), l'elaboració i promoció de rutes literàries i la creació de treballs didàctics sobre Sánchez-Cutillas tant a Altea com a València (ambdós indrets en què va viure l'escriptora) han estat nombrosos. Les diferents propostes didàctiques que recorrien València impulsades per les professores Olga Gargallo i Anna Gascon, la creació de l'Aula Didàctica Carmelina Sánchez-Cutillas a Altea, situada al Centre d'Interpretació i Cultura Contemporània Carmelina Sánchez-Cutillas (Casa Gadea), i, per descomptat, tota l'obra de l'alteà Joan Borja i Sanz, han contribuït a la confecció d'un corpus divulgatiu extens sobre l'obra de l'autora.

No obstant això, una vegada vam consultar tot el material disponible elaborat durant els darrers tres anys, vam copsar que potser era adient incloure continguts transversals com ara la conservació del patrimoni natural i cultural, i relacionar-los amb l'obra. Per això, hem cregut oportú contribuir a tot el que hi ha ja publicat amb la creació d'aquest projecte didàctic, el qual posa el focus en la turisticació i en la pèrdua o substitució de costums del poble d'Altea a partir de relats autobiogràfics.

Així, la ruta literària és el fil conductor d'una seqüència didàctica que té com a objectiu principal treballar la literatura del «jo» o autobiogràfica. Malgrat que la figura de Carmelina Sánchez-Cutillas no forme part formalment del currículum de l'ESO, *Matèria de Bretanya* és un llibre de relats escrits en primera persona amb un fort component nostàlgic i màgic que pot resultar encoratjador per a l'alumnat. Tanmateix, com que estan marcats «per una intensa dimensió poètica» (Lacueva 2019: 209), és necessari que els estudiants hagen començat a desenvolupar una mirada crítica del món que els envolta i entenguen els valors culturals, ètics i estètics presents en els textos. Per aquest motiu, hem convingut dissenyar aquesta ruta literària per a alumnes de 4t de l'ESO.

Altrament, el centre que hem triat és l'IES Altaia d'Altea per diversos motius. D'una banda, hem cregut escaient centrar aquesta situació d'aprenentatge en l'institut que es troba dins la vila mateixa perquè és l'indret on es desenvolupa l'obra de Sánchez-Cutillas, una autora que, com hem comentat en l'apartat anterior, forma part del poble i ha obtingut

un gran reconeixement al País Valencià els darrers anys. D'una altra banda, mitjançant el desplegament de l'anecdota en primera persona de l'autora, creiem que els alumnes podran connectar amb una realitat que els és propera però llunyana alhora, ja que molts dels racons que s'hi descriuen han patit els canvis generats, sobretot, per la turisticació. A més a més, *Matèria de Bretanya* recrea formes de vida que han estat esborrades pel canvi de model econòmic, per la qual cosa pot suposar una eina per a la recuperació de la memòria col·lectiva alteana.

3. Objectius

3.1. Objectius generals

L'objectiu general de la ruta literària no passa per exposar de manera indeliberada les característiques formals de *Matèria de Bretanya* i de l'autora tal com s'havia fet fins a l'aprovació de la nova llei d'educació, sinó fomentar que, a través de la lectura de l'obra, els estudiants puguen reflexionar sobre ells mateixos i pensar què els fa ser qui són en una etapa com aquesta, en la qual es comença a forjar el sentiment de pertinença a una comunitat i valorar l'entorn on han crescut, així com el seu patrimoni cultural.

Nogensmenys, si tractem d'atorgar-li una dimensió més profunda a aquest objectiu general, podem determinar que aquesta ruta literària té com a fi, en primer lloc, fer una aproximació a l'autora, Carmelina Sánchez-Cutillas, i relacionar-la, a través de la lectura de *Matèria de Bretanya*, amb els indrets més significatius de la vila d'Altea; segonament, aconseguir que l'alumnat siga capaç de produir un relat de caire autobiogràfic que els vincule amb els llocs que apareixen a la novel·la; en tercer lloc, la guionització i posterior representació d'escenes durant la ruta literària que tinguen a veure amb costums narrats en el llibre, i, finalment, la creació d'un projecte final emprant les eines TIC.

Fet i fet, pretenem que els alumnes coneguen la literatura de Carmelina alhora que es coneixen el seu poble i aprofundeixen en el seu autoconeixement. Tot això ho faran alhora que aprenen a treballar en equip, a crear textos propis de diversa tipologia, a fer lectura dramatitzada i a reflexionar sobre allò que lliguen i veuen.

3.2. Objectius específics

Pel que fa als objectius específics d'aquesta activitat, podem establir els següents:

- Ubicar Carmelina Sánchez-Cutillas en el seu context sociopolític, és a dir, en els dels autors i autores valencians que escrigueren i publicaren sota el franquisme.
- Conèixer *Matèria de Bretanya* i llegir-ne els passatges més significatius.

- Posar en valor la cultura i els costums alteans, així com contraposar el mode de vida anterior a l'actual, a través dels relats en primera persona de l'autora.
- Promoure la creació literària i fomentar l'autoconeixement a través de la producció de textos autobiogràfics.
- Promoure la creació literària mitjançant la producció de textos teatrals.
- Adaptar els textos creats i convertir-los en contingut que puguin compartir amb el món mitjançant Tik Tok.

4. Aspectes del currículum relacionats amb la seqüència didàctica

La situació d'aprenentatge que presentem en aquest treball està emmarcada en el context legal de la LOMLOE, per la qual modifica la *Llei Orgànica 3/2006, de 3 de maig* (LOE). Això no obstant, pel que fa als continguts, estàndards d'aprenentatge i criteris d'avaluació, ens referirem al *Decret 107/2022, del 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum d'Educació Secundària Obligatòria* al País Valencià.

4.1. Continguts

Els continguts que volem desenvolupar en aquesta seqüència estan estretament lligats amb els sabers bàsics establits en la LOMLOE i concretats en el currículum d'ESO indicats en el *Decret 107/2022, del 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum d'Educació Secundària Obligatòria* al País Valencià.

SABERS BÀSICS	
Bloc 2: Estratègies comunicatives	
2.4. Comunicació i interacció oral	<ul style="list-style-type: none"> • Adequació a l'audiència i al temps d'exposició. • Planificació, producció i revisió de textos orals i multimodals. • Estratègies expressió oral: interpretació i ús d'elements de la comunicació no verbal. • Valoració de la forma i el contingut del text. • Estratègies d'escolta activa, assertivitat i resolució dialogada dels conflictes, tenint en compte la perspectiva de gènere.
2.5. Comprensió escrita	<ul style="list-style-type: none"> • Estratègies de comprensió abans de la lectura: coneixement de la lectura, hipòtesis per mitjà

	<p>d'informació paratextual tipologia, gènere i estructura del text.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Estratègies de comprensió durant la lectura: coherència interna del text, inferències, sentits figurats i significats no explícits. • Estratègies de comprensió després de la lectura: tema, tesi, idea principal, arguments, intenció de l'autor i organització del contingut.
2.6. Expressió escrita i multimodal	<ul style="list-style-type: none"> • Estratègies del procés d'escriptura i multimodal: planificació, revisió i correcció. • Presentació cuidada de les produccions escrites.
Bloc 3: Lectura i literatura	
3.1. Hàbit lector	<ul style="list-style-type: none"> • Expressió de l'experiència lectora i de diferents formes d'apropiació i recreació dels textos llegits.
3.2. Literatura	<ul style="list-style-type: none"> • Estratègies de construcció compartida de la interpretació de les obres literàries. • Estratègies d'utilització d'informació sociohistòrica, cultural i artística bàsica per a construir la interpretació de les obres literàries. • Planificació i creació de textos a partir de l'apropiació de les convencions del llenguatge literari i en referència a models donats (imitació, transformació, continuació).

4.2. Competències

Aquesta seqüència didàctica pretenem que l'alumnat desenvolupi les competències clau i específiques següents:

COMPETÈNCIES CLAU

<p>Competència en comunicació lingüística</p>	<p>Aquesta competència la treballarem mitjançant les diverses activitats enfocades al debat, a l'exposició oral d'opinions, així com les lectures i la creació de la text que formarà part de la tasca final.</p> <p>A més a més, es pretén que, alhora que es treballa la comprensió de textos literaris com els que vehiculen aquesta seqüència, l'alumnat siga capaç d'ampliar la seua concepció de l'entorn on viu i aconseguisca reflexionar-hi.</p>
<p>Competència personal, social i d'aprendre a aprendre</p>	<p>La competència personal, social i d'aprendre a aprendre la posarem en marxa arran de treballar qüestions autobiogràfiques presents en els textos de Carmelina Sánchez-Cutillas, els quals poden ajudar que l'alumnat desenvolupe un major autoconeixement, a més de convidar a la reflexió sobre la col·lectivitat de la qual formen part. Amb tot açò, es pretén que l'alumnat puga ser capaç de portar una vida orientada al futur; així com expressar empatia i abordar els conflictes en un context integrador i de suport.</p>
<p>Competència digital</p>	<p>La competència digital implica l'ús segur, saludable, sostenible, crític i responsable de les tecnologies digitals per a l'aprenentatge, per al treball i per a la participació en la societat, així com la interacció amb aquestes.</p> <p>Així doncs, aquesta competència s'assolirà a través de la inserció de les xarxes socials dins l'aula, en tant que es tracten de plataformes molt interessants per difondre el contingut acadèmic dels nostres estudiants a partir d'un vessant més lúdic i habitual per a ells. En aquest cas, el vídeo de TikTok esdevindrà una eina de difusió literària i un mitjà d'expressió pròpia.</p>

Competència ciutadana	Aquesta competència, en tant que analitza i comprén idees relatives a la dimensió social i ciutadana de la seua pròpia identitat, així com als fets culturals, històrics i normatius que la determinen, es desenvoluparà amb la realització d'activitats que contraposen com es vivia a l'Altea de Carmelina Sánchez-Cutillas i a la d'ara. D'aquesta manera, s'espera que amb aquesta seqüència posen en valor el seu patrimoni cultural i natural, així com que siguen capaços d'analitzar les problemàtiques que els afecten.
Competència emprenedora	El desenvolupament d'aquesta competència es durà a terme mitjançant la creació de textos narratius i teatrals, per a la qual l'alumnat haurà de prendre decisions, aportar-hi la seua creativitat i autonomia, així com incentivar el gust i el gaudi per l'escriptura creativa autobiogràfica.
COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES	
CE2, CE3, CE4, CE5, CE8, CE9	

4.3. Criteris d'avaluació

A partir de les competències específiques exposades en l'apartat 4.2. que tractarem que el nostra alumnat assolisca a partir de la realització de la seqüència didàctica, desenvoluparem els criteris d'avaluació, els quals també s'emmarquen dins del *Decret 107/2022, del 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum d'Educació Secundària Obligatòria* al País Valencià.

CE2. Comprensió oral i multimodal	2.1. Escoltar de manera activa, interpretar i valorar, de manera autònoma, textos orals i multimodals de gèneres, tipologies i registres diferents, propis de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, reflexionant sobre el contingut i la forma, i
--	--

	<p>avaluant-ne la qualitat i fiabilitat, així com la idoneïtat del canal utilitzat.</p> <p>2.3. Extraure i interpretar informació (explícita i implícita) dels textos orals i multimodals, dels elements no verbals i dels elements prosòdics, així com identificar incongruències entre text i elements no verbals, i valorar de manera crítica i raonada els continguts, el propòsit del text i la intenció de l'emissor.</p>
<p>CE3. Comprensió escrita i multimodal</p>	<p>3.1. Llegir, interpretar i valorar, de manera autònoma, textos escrits i multimodals de gèneres, tipologies i registres diferents propis de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, reflexionant sobre el contingut i la forma, i avaluant-ne la qualitat i fiabilitat, així com la idoneïtat del canal utilitzat i l'eficàcia dels procediments comunicatius emprats.</p> <p>3.2. Aplicar, de manera autònoma, tot tipus d'estratègies per a comprendre el sentit global i la informació específica, distingir les idees principals de les secundàries, obtindre informació literal, interpretar informació explícita i implícita i valorar de manera raonada i crítica els continguts, el propòsit de diferents textos i la intenció de l'emissor.</p>
<p>CE4. Expressió oral</p>	<p>4.2. Produir discursos orals amb fluïdesa, una bona pronunciació i entonació, utilitzant de manera eficaç els elements prosòdics, els recursos no verbals i diferents suports audiovisuals que reforcen les idees expressades i que capten l'atenció del receptor.</p> <p>4.3. Efectuar produccions orals amb un registre formal, un llenguatge no discriminatori i un vocabulari ric i ajustat a la norma, fent ús d'expressions idiomàtiques, amb un domini òptim de la morfosintaxi, i reflexionant sobre la llengua, el seu ús i el propòsit comunicatiu.</p>

<p>CE5. Expressió escrita i multimodal</p>	<p>5.1. Produir, de manera autònoma, textos escrits i multimodals complexos de gèneres discursius de l'àmbit personal, social, educatiu i professional que responguen a la situació comunicativa amb adequació, coherència, cohesió i correcció.</p> <p>5.3. Utilitzar, durant el procés d'escriptura, de manera reflexiva i autònoma, i utilitzant metallenguatge, els coneixements lingüístics textuais i discursius necessaris en la situació d'aprenentatge.</p> <p>5.4. Planificar, textualitzar, revisar i editar, de manera autònoma, durant el procés d'escriptura, utilitzant les estratègies necessàries de manera precisa.</p>
<p>CE8. Lectura autònoma</p>	<p>8.1. Llegir obres diverses i textos escrits i multimodals de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, seleccionant de manera autònoma els que millor s'ajusten en cada moment vital als seus gustos, interessos i necessitats personals.</p> <p>8.3. Compartir les experiències de lectura, en suports diversos, participant en comunitats lectores en l'àmbit educatiu i social, i relacionant el sentit de l'obra amb la pròpia experiència biogràfica, lectora i cultural.</p>
<p>CE9. Competència literària</p>	<p>9.2. Interpretar la informació rellevant de les obres literàries, de manera autònoma, i aportar conclusions amb reflexió i visió crítica.</p> <p>9.3. Establir, de manera progressivament autònoma, vincles entre els textos llegits i altres textos escrits, orals o multimodals, o bé amb altres manifestacions artístiques en funció de temes, tòpics, estructures, llenguatge i valors ètics o estètics, mostrant, a més, implicació i resposta personal del lector en la lectura.</p>

	<p>9.5. Crear textos literaris (relats breus, dramatitzacions, poemes, cançons) aplicant els recursos literaris adequats a cada gènere, de manera autònoma.</p> <p>9.6. Organitzar i participar en manifestacions literàries, recitals i representacions teatrals.</p>
--	--

5. Aspectes concrets: llocs literaris i participants

Els llocs literaris que visitarem durant la ruta literària són alguns dels que apareixen o s'esmenten en l'obra de l'autora. Aquests són: el Centre Històric d'Altea, la Costera del Mestre de la Música, la Plaça del Convent, la Platja de l'Espigó, el Clot de Mingot, Cap Negret, la vil·la Mar y Cel (la casa on va créixer i viure l'autora) i la Casa Gadea (on actualment es troba el Centre d'Interpretació i Cultura Contemporània Carmelina Sánchez-Cutillas).

Pel que fa a aquest darrer lloc, la Casa Gadea, és un dels indrets més importants de la nostra ruta. Es caracteritza per ser un espai vibrant on es fomenta la interacció entre mestres i alumnes. L'esperit, doncs, és la creença ferma en la importància de personalitzar l'ensenyament per adaptar-se a les necessitats individuals dels estudiants. La seua metodologia integra les arts i la literatura com a eines pedagògiques essencials per enriquir l'experiència d'aprenentatge dels alumnes.

Es tracta d'una vil·la que ara està en mans de l'Ajuntament d'Altea. Allà, envoltada de camp i amb unes impressionants vistes a la mar, s'hi treballa per connectar l'alumnat amb l'obra de qui ja és l'autora més important d'Altea: Carmelina Sánchez-Cutillas. Com hem esmentat en els apartats anteriors, des de l'any Carmelina, el 2020, s'ha revitalitzat la seua obra, se li ha donat una importància mereixedora i un dels resultats d'aquesta posada en valor és la creació de l'aula didàctica. Allà, no només s'adquireixen coneixements acadèmics, sinó que també s'hi cultiva la responsabilitat, la solidaritat i el respecte cap a la terra que ens envolta.

Amb l'objectiu de facilitar la immersió en el món de Sánchez-Cutillas, es duen a terme visites pel seu espai museïtzat i es realitzen tallers didàctics amb activitats adaptades a tots els nivells. Aquesta visita inclou activitats que se centren tant en aspectes específics com en l'estil i l'obra de l'autora de manera més general. Poemes i fragments de text s'utilitzen com a base per a la realització de tallers multisensorials, on els estudiants es converteixen en autors i creadors de materials que ajuden a consolidar a la seva imaginació la personalitat de l'autora, el seu estil, temàtica i connexió amb el context. A més de les activitats a l'aula, també s'ofereixen rutes literàries, que es plantegen com a recurs didàctic destacat.

Finalment, les persones que participaran en la ruta seran, d'una banda, el professorat de valencià i els alumnes de 4rt d'ESO de l'IES Altaia, i, d'una altra banda, comptarem amb la mediadora literària Paqui Cano, escriptora i historiadora, i a més dinamitzadora de la casa museu dedicada a Carmelina Sánchez-Cutillas, Villa Gadea.

6. Seqüència prevista d'activitats

Tot seguit, detallarem la seqüència prevista d'activitats. Primerament, organitzades en una taula i, finalment, detallades per sessions i per tipologia d'activitats: abans de la ruta, durant la ruta i després de la ruta literària. Abans de començar-hi, però, cal esmentar que aquest projecte està pensat per a 7 sessions, tot incloent-hi la ruta literària, a la qual destinarem un matí. La realització està prevista per al març, entre el dia de sant Josep i el començament de Pasqua, ja que en aquesta època de l'any l'oratge és agradable.

Contingut	Activitat	Sessions
<ul style="list-style-type: none"> Contextualització de l'autora i l'obra històricament i literària a partir de l'Auca de Carmelina (AVL: 2020). Introducció a <i>Matèria de Bretanya</i>. Explicació de la seqüència: La importància de la memòria. 	<p>A1: Qui era Carmelina? L'Auca de Carmelina.</p> <p>A2: Lectura en veu alta del primer capítol, <i>L'origen</i>.</p> <p>A3: Anotació de records de infantesa al poble o al poble/ciutat on van nàixer. Aquesta activitat es pot fer mitjançant la dinàmica de la "pilota preguntaire".</p> <p><u>Activitat per a casa:</u></p> <p>1. Preguntar i indagar en anècdotes i records d'infantesa entrevistant avis,</p>	1a

	<p>àvies, pares, mares, veïnes, etc. i hauran de prendre'n nota. Aquestes anècdotes hauran d'anar acompanyades d'una breu explicació del context sociopolític en què es va desenvolupar l'anècdota de la persona entrevistada.</p> <p>2. Repartiment del còmic de Carmelina Sánchez-Cutillas, editat per l'AVL.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> Lectura de 3 capítols més d'<i>Els fets</i>: «Entre Capnegret i el poble», «Les comandantes» i «Passar el rosari i altres coses». 	<p>A4: Lectura dels 3 capítols següents i aclariment de dubtes de vocabulari.</p> <p>A5: En base a aquests capítols llegits, cada alumne presentarà els records dels seus familiars o conveïns. Es parlarà sobre costums del poble d'abans i d'ara.</p>	2a
<ul style="list-style-type: none"> Lectura de tres capítols més: «Els contrabandistes», «El cercol i el bassot» i «Anar a fer alga». Distribució de l'alumnat en 8 grups i explicació de la ruta. 	<p>A6: Lectura en classe dels 3 capítols i aclariment de dubtes lèxics.</p> <p>A7: Formació de grups. Una vegada agrupats, el docent repartirà un indret de la ruta literària per grup perquè facen d'investigadors. A casa hauran de cercar-ne informació del lloc literari, fotografies antigues i actuals, i entrevistar algú que pugui parlar-los-en per tal de fer un informe que hauran de presentar a l'aula en la propera sessió.</p>	3a
<ul style="list-style-type: none"> Assignacions de grups i preparació de la zona. 	<p>A8: Exposició oral dels informes sobre els llocs literaris mitjançant el portaveu del grup.</p>	4a

<ul style="list-style-type: none"> • Lectura del reportatge <i>Turisme SA, l'amenaça de mort a la costa</i> (La Directa, 2019) 	<p>A9: Lectura de fragments del reportatge <i>Turisme SA, l'amenaça de mort a la costa</i> (La Directa, 2019) en el qual es parla de la massificació turística a la Marina. A continuació, hauran d'escriure una reflexió breu sobre quin creuen que és l'impacte del turisme massiu a Altea.</p> <p>A10: Repartiment a cada grup dels fragments de l'obra relacionats amb cadascun dels indrets treballats a classe.</p> <p><u>Activitats per a casa:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lectura autònoma dels capítols de l'obra restants. 2. Elaboració del text autobiogràfic que servirà de base per a fer el vídeo de Tik Tok 	
<ul style="list-style-type: none"> • Explicació de les bases del teatre i es farà la gramaticalització de narració sense diàlegs a narracions amb diàlegs teatrals inserits per fer la lectura dramatitzada. 	<p>A11: Posarem un fragment de la lectura dramatitzada del 1r capítol d'<i>El fantasma de Canterville</i>, d'Oscar Wilde. Passarem un qüestionari autoreflexiu per tal que descobrisquen com s'ha de fer la lectura dramatitzada.</p> <p>A12: Cada grup, treballarà en l'adaptació teatral del seu capítol per a la lectura dramatitzada que realitzaran al final de la ruta literària.</p> <p><u>Activitat per a casa:</u> Adaptació del text que els haurem tornat corregit a un vídeo de</p>	5a

	Tik Tok que tinga una durada d'un minut o un minut i mig.	
RUTA LITERÀRIA PER ALTEA		6a
<ul style="list-style-type: none"> • Debat final: què és el que hem après durant aquesta seqüència? • Repartiment de rúbrica autoavaluativa. • Repartiment de rúbrica coavaluativa. • Visualització dels vídeos autobiogràfics. 	<p>A13: Debat final: què hem après de tot això? + Autoavaluació.</p> <p>A14: Visualització dels vídeos de Tik Tok + Coavaluació.</p>	7a

6.1. Sessions prèvies a l'eixida

Sessió 1

Inicialment, cal proporcionar una contextualització exhaustiva tant de l'autora com de l'obra, en un marc històric i literari. Per això, els proporcionarem una còpia de l'Auca de Carmelina (AVL, 2020) i farem la lectura en classe del capítol inicial, *L'origen*. Després de comentar-lo i de subratllar la importància dels records i la memòria, farem una dinàmica perquè parlen sobre les seues vivències: la pilota preguntaire. Demanarem que es col·loquen en rogle i necessitarem una pilota i un reproductor de música. L'activitat consisteix en què l'alumnat, en sentir la música, faran rodar la pilota cap a la dreta. Caldrà que la moguen de pressa sense que els caiga a terra. Quan la música s'ature, la pilota també s'aturarà. L'alumne que en aquell moment tinga la pilota haurà de respondre tres preguntes que li formulen els seus companys, això sí, caldrà que totes tinguen a veure amb records d'infantesa. Es farà el joc tantes vegades com siga necessari fins que la pilota passe per totes les mans.

Com a tasca per a casa, els demanarem que, a partir de la relectura de *L'origen*, pregunten i indaguen en anècdotes i records d'infantesa entrevistant avis, àvies, pares, mares, veïnes, etc. i hauran de prendre'n nota. Aquestes anècdotes hauran d'anar acompanyades d'una breu explicació del context sociopolític en què es va desenvolupar l'anècdota de la persona entrevistada.

Sessió 2

Al llarg d'aquesta segona sessió, es procedirà a la lectura de tres capítols addicionals, «Entre Capnegret i el poble», «Les comandantes» i «Passar el rosari i altres coses». Deixarem que, a posteriori, exposen les anècdotes arreplegades a casa i farem una posada en comú sobre els costums que hi havia al poble. Després debatrem sobre els costums religiosos que s'expliquen als capítols, sobre què és el que queda de tot això, etc. Aquesta etapa té com a objectiu afavorir una comprensió més profunda del contingut i fomentar la participació activa dels alumnes en la discussió.

Sessió 3

En la tercera classe, es continuarà amb la lectura de tres capítols més, «Els contrabandistes», «El cèrcol i el bassot» i «Anar a fer alga», i posteriorment, es distribuïran els estudiants en grups. Cada grup rebrà una explicació detallada sobre la tasca de treball en ruta, així com l'activitat 7, que es realitzarà a casa. Aquesta distribució grupal té com a objectiu preparar els estudiants per a l'exploració i investigació més aprofundida del contingut relacionat amb la ruta literària. En l'activitat, el docent instruirà els estudiants sobre diversos espais que apareixen a l'obra i n'elaborarà un llistat exhaustiu. A cada grup se li assignarà un espai concret i haurà d'entrevistar una persona de major edat sobre alguna característica o anècdota relativa a aquest espai, i documentar la informació obtinguda a través de l'enregistrament d'aquesta entrevista. Posteriorment, el grup haurà de redactar un informe detallat basat en la seua recerca.

Sessió 4

S'encoratja a la lectura individual autònoma a casa del que queda de novel·la. En aquesta sessió es realitzarà l'exposició oral dels informes sobre els llocs literaris mitjançant el portaveu del grup. A continuació, es procedirà a fer una lectura de fragments extrets del

reportatge *Turisme SA, l'amenaça de mort a la costa* (La Directa, 2019) en el qual es parla de la massificació turística a la Marina. Es projectaran en la pissarra per tal de fomentar el debat col·lectiu i la capacitat de concentració de l'alumnat. En acabar, comentarem aquells aspectes que els hagen cridat l'atenció i preguntarem si ells se n'havien adonat quan han cercat informació per a l'informe. Finalment, hauran d'escriure una reflexió breu sobre quin creuen que és l'impacte del turisme massiu a Altea.

Per acabar la sessió, de cada àrea designada, cada grup haurà de llegir el fragment de l'obra relacionat amb aquesta zona concreta. Aquesta activitat fomenta la comprensió detallada de l'obra en relació amb el territori de la ruta, és a dir, iniciem el procés de relacionar l'obra *Matèria de Bretanya* amb els indrets que s'hi descriuen.

Per a casa, caldrà que elaboren el text autobiogràfic que servirà de base per a fer el vídeo de Tik Tok. Per a dur-lo a terme, caldrà que emulen la manera d'escriure de Carmelina Sánchez-Cutillas i, a més, que palesen les seues reflexions sobre tots els temes tractats a classe.

Sessió 5

Seguint una seqüència lògica, es dedicarà una sessió a explicar les bases del teatre a partir de la reproducció del primer capítol d'*El fantasma de Canterville* en format audiollibre. Els passarem un qüestionari per tal que, a través de l'autoreflexió, puguem deduir les característiques que ha de tindre una bona lectura dramatitzada. Així, en els grups preestablerts, els estudiants adaptaran la seua escena seleccionada amb totes les qüestions que hem explicat adés. Aquesta activitat pràctica busca integrar la comprensió dels elements teatrals en l'àmbit literari, que culminarà en una presentació que es realitzarà al final de la ruta literària.

En una fase pràctica, els grups seran assignats per teatralitzar fragments descriptius de l'obra seleccionats pel docent. Aquesta activitat requereix que els estudiants desenvolupen els guions, tot considerant-hi detalls com el llenguatge utilitzat i la vestimenta, amb l'objectiu de representar autènticament la situació descrita a la pàgina 73, per exemple. A més, es proposa que aquesta representació es pugui dur a terme dins o fora de la Casa Gadea, la qual cosa donarà una dimensió pràctica i experiencial a la ruta literària.

Per a casa, caldrà que el text fet i corregit l'adapten a un vídeo d'un minut i mig de Tik Tok. Podran incloure fotografies i tot el que els vinga de gust sempre que tinga a veure amb el tema.

6.2. Ruta literària

Durant l'eixida, cada grup procedirà a fer una exposició detallada de la zona que li ha estat assignada. Posteriorment a aquesta explicació, realitzarem una lectura dels fragments rellevants de l'obra en qüestió. Finalment, en l'última parada, la Casa Gadea, els grups presentaran de manera concisa una escena de l'obra que han estat treballant. Aquesta representació ha de ser breu i ha d'haver estat preparada amb antelació. De fet, se'ls donarà la possibilitat d'incloure vestuari, disfresses o accessoris segons la preferència del grup.

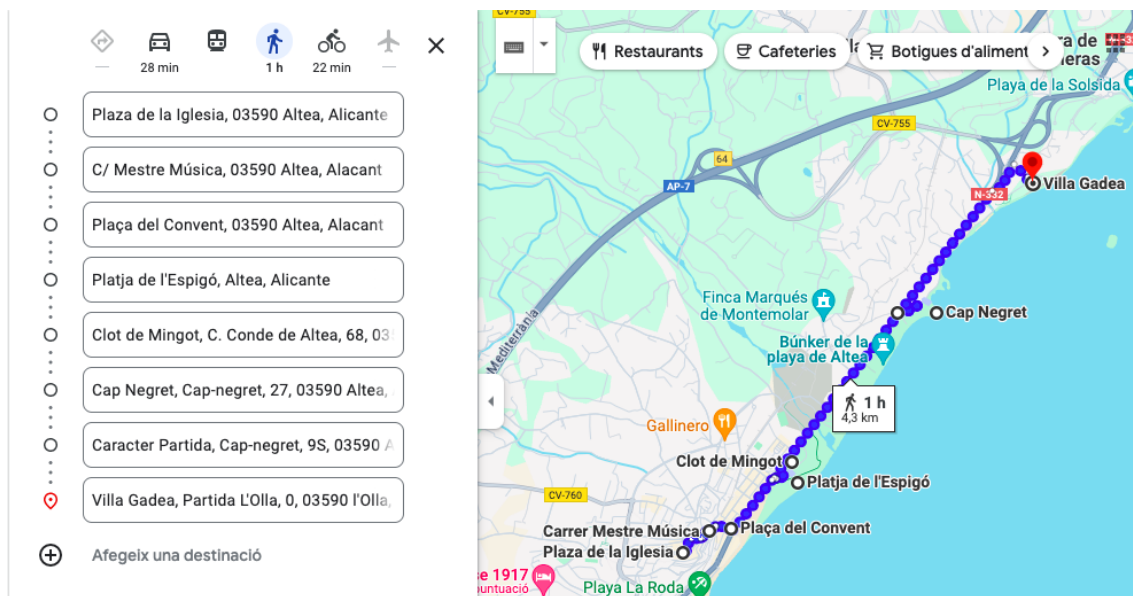

Figura 1. Ruta literària: durada i parades

Com podem veure en la Figura 1, la durada és d'una hora caminant sense parades. Si tenim en compte que en cada punt ens aturarem, pel cap baix, entre 15 i 20 minuts, és probable que el temps s'allargue fins a les 2 hores o 2 hores 30 minuts, una temporalització assumible i recomanada tant per les mediadores de la Casa Gadea com per les professores especialitzades en aquestes propostes didàctiques, Olga Ramallo i Anna Gascón.

Tot seguit, queda detallada la proposta de parades de la ruta amb els textos que s'hi llegiran:

1. Farem una parada pel centre històric, en la plaça de l'Església. Passejarem per carrers concrets i la lectura que ens acompanyarà seran els capítols d'*Els viatgers del poble i Remembrança*.
2. La següent parada s'ubicaria entre la Costera del Mestre la Música i la Plaça del Convent. Són dues parades molt properes i per això les considerem com a una sola. La lectura d'aquesta parada serà *El cercol i el bassot*.
3. La tercera parada la farem al llarg de la platja l'Espigó, ja que travessarem el passeig marítim per a seguir la nostra ruta. La lectura que treballarem en aquest punt serà *Els contrabandistes*.
4. La parada següent serà al riu. A l'altura del poliesportiu, la desembocadura, aprofitarem aquest paisatge per a fer la lectura de *La mestra cantarrana*.
5. Continuarem pel Camí Fondo fins a arribar la zona de Cap Negret. Allà farem la lectura de *Entre Cap Negret i el poble*.
6. Arribats a l'Olla, intentarem aturar-nos davant de la casa Mar i Cel, per tal de treballar *Sobre la terra i sobre els homes*, davant de la casa i la terra de l'autora.
7. Finalment, arribem al museu. A la Casa Gadea realitzarem l'última parada, i és en aquest punt on farem la representació teatral que s'ha treballat.

6.3. Activitats posteriors a l'eixida

Durant la sessió 7 i a mode de conclusió de la nostra seqüència, es celebrarà una cloenda formal, seguida d'un debat i una reflexió col·lectiva sobre l'excursió i les experiències adquirides. Aprofitarem aquesta part per repartir el qüestionari autoavaluatiu. Finalment, es repartirà la rúbrica de coavaluació perquè en aquest punt es visualitzaran els continguts creats pels estudiants en format TikTok.

7. Avaluació

En aquest apartat detallarem com realitzarem l'avaluació del projecte. La seqüència es divideix en tres parts principals: en primer lloc, l'avaluació del professorat; segonament, la coavaluació i, finalment, l'autoavaluació. Els exemples de rúbriques que hem creat per a avaluar cada activitat final es troben a l'Annex I, situat al darrer apartat d'aquest treball.

Així, pel que fa a l'avaluació del professorat o l'heteroavaluació, el docent serà l'encarregat d'avaluar el treball a classe, el producte final i la participació en el debat final. Entenem que l'objectiu del professorat no és només el de posar una nota, sinó també el d'acompanyar els alumnes durant el seu aprenentatge.

Quant a la coavaluació, és a dir, aquella realitzada pels companys que avaluaran el treball final de la resta, tractarem de fomentar la participació a classe, la motivació i la presa de decisions dels estudiants. Aquest procés avaluador és força important

Finalment, amb l'autoavaluació, tractarem que cada alumne reflexione sobre el procés d'aprenentatge que haja dut a terme. Aquest tipus d'avaluació serà quantitativa i té com a meta que els alumnes desenvolupen la seua capacitat autocrítica, l'honestedat i l'autoconeixement de les seues capacitats.

El percentatge de cada grup avaluador és el següent:

- Professorat 70%
- Coavaluació 20%
- Autoavaluació 10%

8. Conclusions

La ruta literària proposada té com a objectiu que els alumnes de 4t de l'ESO de l'IES Altaia coneguen d'una forma més propera i dinàmica l'obra de l'escriptora alteana Carmelina Sánchez-Cutillas., així com el seu poble i el seu passat. La tria d'aquest nivell rau en el fet que trobem imprescindible que tots els estudiants del centre coneguen en profunditat l'autora més rellevant d'Altea.

Altrament, les activitats que es desenvoluparan durant el projecte estan orientades a la participació i creativitat de l'alumnat, però sobretot a la potenciació de l'autoconeixement i la reflexió personal. En aquest nivell de l'etapa educativa de l'ESO, l'alumnat està descobrint el món que l'envolta i forjant el seu esperit crític. Per això, el projecte final del vídeo de Tik Tok és una finestra al món perquè l'alumnat compartisca amb la resta les seues reflexions personals i, a més, amb la lectura de *Matèria de Bretanya*, pose en valor el seu patrimoni lingüístic i cultural

En conclusió, la proposta pretén aportar una nova forma més propera d'entendre Sánchez-Cutillas, de fer que els alumnes alteans coneguen i senten la seua obra com a pròpia i s'adonen de la riquesa literària del seu poble.

9. Bibliografia

- ACCIÓ CULTURAL DEL PAÍS VALENCIÀ (2019): «'València pel forat del pany', una ruta per a homenatjar les dones valencianes de tots els temps». Disponible en línia: <<https://acpv.cat/2019/11/08/valencia-pel-forat-del-pany-una-ruta-per-a-homenatjar-a-les-dones-valencianes-de-tots-els-temps/>> [Consultat el 9 de novembre de 2023].
- ACCIÓ CULTURAL DEL PAÍS VALENCIÀ (2020): «'La meua Carmelina': entrevista a Olga Gargallo». Disponible en línia: <<https://acpv.cat/2020/11/03/la-meua-carmelina-entrevista-a-olga-gargallo/>>
- ASSOCIACIÓ LECTURA FÀCIL (2003): *Recursos per a la lectura a l'aula. Com treballar els llibres de Lectura Fàcil*. Barcelona. Disponible en línia: <http://www.lecturafacil.net/media/resources/Dossier_Lectura_Facil_BAIXA.pdf>
- AULA DIDÀCTICA CARMELINA SÁNCHEZ-CUTILLAS. Disponible en línia: <<https://portal.edu.gva.es/carmelina/>> [Darrera consulta el 30 de desembre de 2023]
- BALLESTER, J. (2015): *La formación lectora y literaria*. Barcelona, Graó.
- BATALLER, A. (2016): «Espais i llocs literaris, conceptes de mediació literaria: aplicació als casos de C. Sánchez-Cutillas i M. Vicent». *eHumanista*, 2016, n. 10, p. 188-207.
- BATALLER, A. (2023): «Experiencias didácticas en rutas literarias: patrimonio, turismo literario y nuevas tecnologías». *Contextos Educativos. Revista de Educación*, n. 32, p. 231-249. Universidad de la Rioja.
- BORJA I SANZ, J. (2023): «Any Carmelina Sánchez-Cutillas: matèria de membrança». *Llengua i literatura*, N. 33, p. 225-228. Disponible en línia: <<https://raco.cat/index.php/LlenguaLiteratura/article/view/413483>>.
- BORJA I SANZ, J.; FRANCÉS DIEZ M. À. (2020): *Carmelina Sánchez-Cutillas «Des de les fronteres del silenci»*. Acadèmia Valenciana de la Llengua.
- BORJA I SANZ, J.; FRANCÉS DIEZ M. À. (2020): *Carmelina Sánchez-Cutillas «Des de les fronteres del silenci. Material didàctic per a Batxillerat»*. Acadèmia Valenciana de la Llengua.
- CAMPS, A. (comp.) I ALTRES (2003): *Seqüències didàctiques per aprendre a escriure*. Graó, 3a ed. 2012.

DECRET 107/2022, de 5 d'agost, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum d'Educació Secundària Obligatòria, Diari Oficial de la Generalitat Valenciana núm. 9403 7573 (2022).

LACUEVA LORENZ, M. (2019): *Les dones fortes. La narrativa valenciana sota el franquisme*. València, Alfons el Magnànim.

SÁNCHEZ-CUTILLAS, C. (1975): *Matèria de Bretanya*. València, Tres i Quatre. 2a ed. (2015).

SÁNCHEZ-CUTILLAS, C. (2022): *Memòria i versos*. Ed. Joan Borja. La lluna en un cove.

10. Annexos

10.1. Annex I. Rúbriques d'avaluació

Rúbriques per al professorat

Treball a classe			
Treball individual	Ha treballat molt i correctament	Ha treballat prou i mitjanament bé	No ha treballat gens.
Treball en grup	Ha treballat en conjunt amb el grup i s'ha desenvolupat correctament.	Ha treballat mitjanament bé en el grup.	No ha fet un bon treball en grup.
Assistència	Ha assistit a totes les classes.	Ha assistit a totes les classes llevat d'una o dues.	Ha faltat a més de dues classes.

Producte final (TikTok)			
Qualitat de so	El so té bona qualitat.	El so té una qualitat acceptable.	El so té mala qualitat, és difícil d'entendre.
Qualitat d'imatge	El vídeo té bona qualitat.	El vídeo té una qualitat acceptable.	El vídeo té mala qualitat, no es veu bé..
Elements lit. autobiogràfica (de Carmelina)	Està farcit d'elements autobiogràfics, segueix l'estil de Carmelina.	Té alguns elements autobiogràfics, segueix un poc l'estil de Carmelina.	No té cap, o quasi cap, element autobiogràfic. No segueix l'estil de Carmelina.
Originalitat	El vídeo és original, amb idees innovadores.	El vídeo és mitjanament original, amb bones idees.	El vídeo no és gens original, amb idees pobres.
Recitació (entonació i expressivitat)	Bona entonació i expressivitat en relació al TikTok.	Entonació i expressivitat acceptable, en relació al TikTok.	Mala entonació i expressivitat en relació al TikTok.

Recitació (ritme)	El ritme de la veu és correcte.	El ritme de la veu és una mica lent o ràpid.	El ritme de la veu és massa lent o massa ràpid.
Interés i emoció	El TikTok és atractiu i provoca emoció. Incentiva a la lectura de l'obra.	El TikTok és està bé, però no transmet massa.	El TikTok no transmet gens, no hi ha interès.

Participació en el debat final

Temps parlat	Ha intervingut molt en el debat.	Ha intervingut prou en el debat.	Ha intervingut poc en el debat.
Correcció lingüística	S'ha expressat sense vulgarismes i barbarismes.	S'ha expressat amb alguns vulgarismes i barbarismes.	S'ha expressat amb molts vulgarismes i barbarismes.
Fonètica	Ha fet un bon ús de la fonètica.	Ha tingut algunes errades fonètiques.	Ha tingut moltes errades fonètiques.
Interés	Ha mostrat interès pel debat.	Ha mostrat un interès mitjà pel debat.	No ha mostrat gens, o quasi gens, d'interès pel debat.
Estructuració d'idees	S'ha estructurat correctament les idees a l'hora de parlar.	S'ha estructurat mitjanament bé les idees a l'hora de parlar.	No s'ha estructurat correctament les idees a l'hora de parlar.
Contingut	El contingut de les intervencions ha sigut bo.	El contingut de les intervencions ha sigut mitjanament bo.	El contingut de les intervencions no ha sigut bo.

Rúbrica per a la coavaluació

Producte final (TikTok)

Qualitat de so	El so té bona qualitat.	El so té una qualitat acceptable.	El so té mala qualitat, és difícil d'entendre.
Qualitat d'imatge	El vídeo té bona qualitat.	El vídeo té una qualitat acceptable.	El vídeo té mala qualitat, no es veu bé..
Originalitat	El vídeo és original, amb idees innovadores.	El vídeo és mitjanament original, amb bones idees.	El vídeo no és gens original, amb idees pobres.
Recitació (entonació i expressivitat)	Bona entonació i expressivitat en relació al TikTok.	Entonació i expressivitat acceptable, en relació al TikTok.	Mala entonació i expressivitat en relació al TikTok.
Recitació (ritme)	El ritme de la veu és correcte.	El ritme de la veu és una mica lent o ràpid.	El ritme de la veu és massa lent o massa ràpid.
Interés i emoció	El TikTok és atractiu i provoca emoció. Incentiva a la lectura de l'obra.	El TikTok és està bé, però no transmet massa.	El TikTok no transmet gens, no hi ha interès.

Rúbrica per a l'autoavaluació

Preparació	M'he preparat molt el TikTok i el treball en general.	M'he preparat prou el TikTok i el treball en general.	No m'he preparat quasi o gens el TikTok i el treball en general.
Expressió oral	He fet ús d'una bona expressió oral: volum, ritme, dicció i entonació.	He fet ús d'una expressió oral suficient: volum, ritme, dicció i entonació.	No he fet ús d'una bona expressió oral: volum, ritme, dicció i entonació.
Expressió corporal	He fet ús d'una bona comunicació no verbal: postura i gestos.	He fet ús d'una comunicació no verbal suficient: postura i gestos.	No he fet ús d'una bona comunicació no verbal: postura i gestos.
Persuasió	He aconseguit captar l'atenció dels companys i m'han entès.	He captat prou l'atenció dels companys i m'han entès la major part.	No he captat l'atenció dels companys i no se m'ha entès correctament.

REFLEXIÓ FINAL. Després de tot el que hem treballat durant aquestes setmanes, què és el que has après? Canviaries alguna cosa de les activitats? (mínim 200 paraules)

10.2. *Annex II. Materials*

Enllaç a la carpeta de Google Drive amb els materials i els capítols que emprarem per a la seqüència didàctica:

<https://drive.google.com/drive/folders/1x2uHKqGNdTXpH8BTORbAaySDtCY5J80G?usp=sharing>